

NEROVNOSTI V PREVALENCI POTÍŽÍ S CHŮZÍ V EVROPSKÝCH POPULACÍCH

*Katedra demografie a geodemografie

**Katedra geografie a regionálního rozvoje

Přírodovědecká fakulta, Univerzita Karlova

Kontaktní údaje:

hrabcovt@natur.cuni.cz

ivana.kulhanova@natur.cuni.cz

michala.lustigova@natur.cuni.cz

Tereza Hrabcová*, Ivana Kulhánová**, Michala Lustigová**

ÚVOD

Schopnost chůze patří k jedním z klíčových faktorů kvality života. Pro nezávislost je mobilita zásadní, a to z několika aspektů jako jsou vykonávání každodenních činností, přístup ke službám včetně zdravotních, udržení sociálních interakcí či celkově přispívá k psychické pohodě. Omezená schopnost chůze navíc slouží jako významný ukazatel budoucího zdravotního stavu. Nicméně se těmto potížím často nevěnuje dostatečná pozornost, a to jak z lékařského hlediska, tak rovněž ve výzkumu. Nejohroženějšími skupinami jsou ženy, starší osoby, lidé s nižším socioekonomickým statutem, horším životním stylem, komorbidní osoby a také bylo zjištěno, že jsou značné nerovnosti na základě geografické polohy.

DATA A METODY

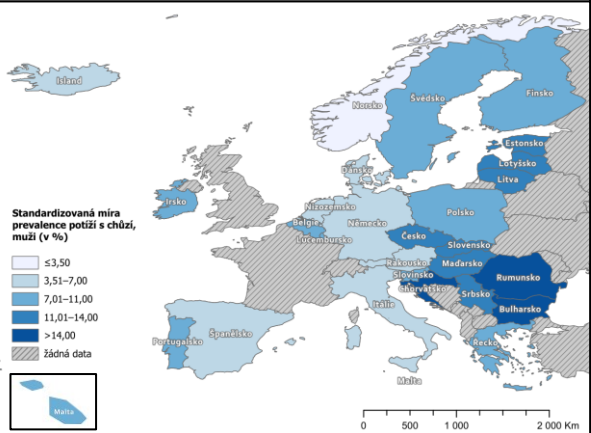
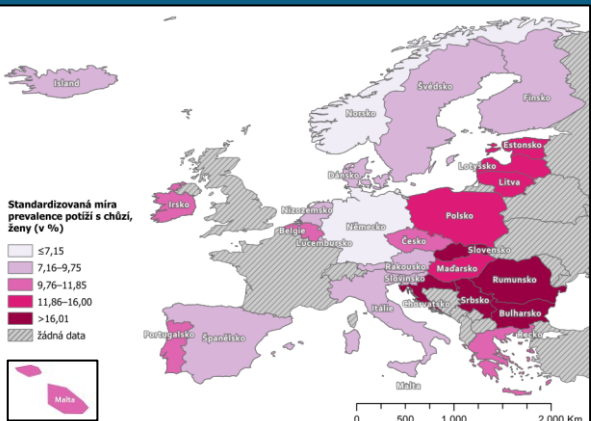
Hlavním zdrojem jsou individualizovaná data studie EHIS z roku 2019. Dataset čítá přes 305 tisíc respondentů starších 15 let z 28 zemí Evropy. Prevalence potíží s chůzí je standardizovaná pomocí standartní populace Eurostatu z roku 2013. K výpočtu naděje dožití ve zdraví se použila Sullivanova metoda a zdroji vstupních dat do úmrtnostní tabulky byly Human Mortality Database a Eurostat.

VÝSLEDKY

Prevalence je vyšší ve všech sledovaných populacích u žen, které rovněž žijí s těmito potížemi déle než muži. Prevalence u mužů se pohybují od 1,9 % v Norsku po 17 % v Chorvatsku a u žen od 3,2 % v Norsku po 19,2 % v Chorvatsku. Naděje dožití bez omezení chůze je u mužů v 15 letech v rozmezí od 48,8 let v Rumunsku po 66,3 let v Norsku a u žen v 15 letech od 50,1 let v Rumunsku po 66,3 let v Norsku. Nejkratší dobu s potížemi prožijí v 15 letech muži i ženy v Norsku a nejdelší v Chorvatsku, kdy v případě žen je to v průměru čtvrtina zbývajících života. Věkem se nerovnosti mezi zeměmi u mužů a žen zvyšovaly, přičemž u žen byly větší a rovněž rostl počet zemí, ve kterých byla naděje dožití bez potíží vyšší u mužů než u žen. Celkově jsou populace ve východní Evropě více zatížené než ty v západní Evropě.

DISKUZE A ZÁVĚR

Z výsledků vyplývá, že v jednotlivých regionech potíže s chůzí více vykazovaly populace s postkomunistickou minulostí. Tento rozdíl je dán obecně horším zdravotním stavem populací v těchto zemích, dále se udává, že zde lidé během života snáze nasbírají rizikové faktory, k čemu přispívají i větší příjmové nerovnosti tedy nižší SES. Rovněž v případě potíží s chůzí můžeme pozorovat health survival paradox, kdy se sice ženy dožívají delšího věku, ale déle žijí s omezením. Potížím s chůzí často předchází i jiné zdravotní potíže a komorbidita bývá vyšší u žen, rovněž zde hraje roli biologické změny po menopauze a také sociální faktory jako je nižší SES u žen. Vzhledem k demografickému stárnutí a zvyšováním prevalence potíží s chůzí věkem je zřejmé, že počet osob s tímto omezením bude růst.

	věk 15 let						věk 65 let					
	Muži			Ženy			Muži			Ženy		
	ND	NDVZ	Rozdíl	ND	NDVZ	Rozdíl	ND	NDVZ	Rozdíl	ND	NDVZ	Rozdíl
Severní Evropa	65,52	59,27	9,5%	70,22	60,74	13,5%	19,91	14,90	25,2%	22,70	14,92	34,3%
Dánsko	66,84	60,73	9,1%	70,67	62,44	11,6%	20,61	15,21	26,2%	23,12	16,36	29,2%
Estonsko	60,28	52,18	13,4%	69,05	55,87	19,1%	16,43	10,37	36,9%	22,02	12,07	45,2%
Finsko	65,64	58,82	10,4%	70,99	61,11	13,9%	19,96	14,96	25,0%	23,35	15,23	34,8%
Island	67,66	60,32	8,9%	70,28	58,93	15,4%	21,09	14,58	22,1%	22,59	13,59	34,3%
Irsko	67,41	59,82	11,3%	71,55	61,43	14,1%	21,00	15,22	27,5%	23,86	15,71	34,2%
Lotyšsko	56,46	50,60	10,4%	66,15	55,59	16,0%	14,66	9,72	33,7%	20,12	11,29	43,9%
Litva	57,10	50,40	11,7%	67,14	54,78	18,4%	15,09	9,31	38,3%	20,74	10,45	49,6%
Norsko	67,85	66,26	2,4%	70,65	67,36	4,7%	21,04	19,99	5,0%	22,69	20,31	10,5%
Švédsko	68,23	60,88	10,8%	71,27	60,91	14,5%	21,32	15,35	28,0%	23,38	14,65	37,3%
Západní Evropa	65,91	59,47	9,8%	70,35	61,38	12,7%	19,84	15,28	23,0%	22,82	15,68	31,3%
Rakousko	66,42	60,29	9,2%	70,86	61,52	13,2%	20,21	15,03	25,6%	23,08	14,81	35,8%
Belgie	65,75	57,69	12,3%	69,96	59,24	15,3%	19,56	13,88	29,0%	22,45	14,04	37,5%
Německo	65,59	59,16	9,8%	70,38	61,69	12,4%	19,69	15,28	22,4%	22,89	16,02	30,0%
Lucembursko	66,76	60,56	9,3%	71,32	60,96	14,5%	20,31	15,87	21,9%	23,39	15,35	34,4%
Nizozemí	67,31	61,36	8,9%	70,02	60,71	13,3%	20,45	15,84	22,6%	22,44	14,96	33,3%
Východní Evropa	59,22	51,49	13,0%	66,69	54,01	19,0%	15,78	8,99	43,0%	19,92	9,05	54,6%
Bulharsko	57,17	49,09	14,1%	64,64	52,21	19,2%	14,22	7,05	50,4%	18,35	7,57	58,7%
Česko	62,26	54,33	12,7%	68,36	57,31	16,2%	17,09	10,75	37,1%	21,05	11,62	44,8%
Maďarsko	58,77	51,88	11,7%	65,50	54,62	16,6%	15,17	9,56	37,0%	19,04	10,18	46,5%
Polsko	59,81	52,79	11,7%	67,76	55,90	17,5%	16,42	10,38	36,8%	20,81	10,39	50,1%
Rumunsko	57,58	48,80	15,3%	65,35	50,10	23,3%	14,98	6,33	57,7%	18,94	5,80	69,4%
Slovensko	60,37	52,08	13,7%	67,56	53,61	20,7%	16,36	9,27	43,4%	20,63	9,03	56,2%
Jižní Evropa	66,23	59,44	10,2%	71,24	59,06	17,1%	19,91	14,01	29,6%	23,33	12,67	45,7%
Chorvatsko	61,21	50,17	18,0%	67,42	51,27	24,0%	16,41	7,67	53,3%	19,98	6,95	65,2%
Řecko	64,84	57,58	11,2%	69,92	57,89	17,2%	19,29	12,94	32,9%	22,04	11,36	48,4%
Itálie	67,58	60,91	9,9%	71,73	59,61	16,9%	20,68	14,80	28,4%	23,66	12,79	45,9%
Malta	68,01	61,64	11,3%	71,97	59,48	18,1%	20,73	16,44	29,7%	24,04	14,85	43,5%
Portugalsko	64,77	59,05	8,8%	71,34	60,03	15,8%	19,28	14,12	26,8%	23,64	14,04	40,6%
Srbsko	60,48	52,51	13,2%	64,06	52,14	18,6%	16,88	9,41	44,2%	17,37	7,80	55,1%
Slovincko	65,13	57,63	11,5%	70,62	59,76	15,4%	19,39	13,00	32,9%	22,79	13,21	42,0%
Španělsko	67,10	60,75	9,5%	72,92	60,92	16,5%	20,56	15,19	26,1%	24,90	14,48	41,8%

Pozn.: ND - Naděje dožití; NDVZ - Naděje dožití ve zdraví (bez potíží s chůzí); Rozdíl - Podíl naděje dožití s potížemi s chůzí na naději dožití

Zdroj: dat: EHIS 2019, HMD, Eurostat; vlastní výpočty